

Statsforvalterens tilråding til Miljødirektoratet om vern av skog for Hanakne i
Porsgrunn kommune

Rik og frodig edellauvskog i Hanakne

Foto: Stefan Olberg

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, februar 2024

Innhold

1. FORSLAG	3
1.1 Hjemmelsgrunnlag	3
1.2 Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget	3
1.3 Andre interesser	4
1.4. Planstatus	4
2. SAKSBEHANDLING	5
2.1 Saksbehandlingsprosesser	5
2.2 Forholdet til utredningsinstruksen	5
2.3. Forvaltningsmyndighet	5
3. VIKTIGE ENDRINGER UNDER BEHANDLINGEN AV VERNEPLANEN	5
3.1 Avgrensning	5
3.2 Verneforskriften	5
4. FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER	6
4.1 Vurdering av samfunnsnytte og samfunnsøkonomiske konsekvenser	6
4.2 Forvaltningsmessige og budsjettmessige konsekvenser	6
4.3 Avveiling skogbruk – skogvern	6
5. Beskrivelse av området med merknader	6

1. FORSLAG

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark tilrår vern av Hanakne naturreservat i medhold av naturmangfoldloven (lov om forvaltning av naturens mangfold).

Tilrådingen omfatter 240 dekar nytt verneareal. Totalt skogareal er 240 dekar, og av dette er 222 dekar produktiv skog.

Området som foreslås vernet er:

- Hanakne i Porsgrunn kommune, Telemark fylke

1.1 Hjemmelsgrunnlag

Områdene foreslås vernet i medhold av naturmangfoldloven § 34 og § 62.

Områdene foreslås vernet som naturreservat, jf. naturmangfoldloven § 37. Vilkåret for å kunne opprette et naturreservat etter naturmangfoldloven § 37 er at arealet enten inneholder truet, sjelden eller sårbar natur, representerer en bestemt naturtype, på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold, utgjør en spesiell geologisk forekomst eller har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Naturreservatene skal bidra til bevaringsmålene i naturmangfoldloven § 33, blant annet bokstavene

a (variasjonsbredden av naturtyper og landskap)

b (arter og genetisk mangfold)

c (truet natur og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter).

Verneområdene skal bidra til å oppfylle flere nasjonale mål som:

- Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommenende generasjoner.
- Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.
- Ingen trua arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til trua og nær trua arter og naturtyper skal bedres.

Opprettelse av verneområdene bidrar til å nå internasjonale mål og forpliktelser, bl.a. nedfelt i konvensjonen for biologisk mangfold artikkel 8 om et sammenhengende verneområdenettverk, jf. også naturmangfoldloven § 33 bokstav g.

Ved å verne disse naturområdene mot ulike typer inngrep, gir verneområdene også et positivt bidrag til det nasjonale og internasjonale målet om å stanse tapet av naturmangfold, jf. naturmangfoldloven § 33 bokstav a, b og c.

Områdene vil bidra til å oppfylle det nasjonale målet vedtatt av Stortinget om 10% vern av skog.

1.2 Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget

Det foreslåtte verneområdet inkluderer viktige naturtyper og et antall truede og nær truende arter.

Vern av området bidrar til å redusere de negative effektene av klimaendringene, gjennom å sikre et nettverk av viktige leveområder for naturmangfoldet i norske økosystem. Det foreslåtte verneområdet har stor variasjon og stort artsmangfold. Slike områder er robuste mot endringer i klimaet og bidrar til langsiktig bevaring av artsmangfoldet og opprettholdelse av de økosystemtjenester skogen gir.

Vern av området vil også bidra til langsiktig binding av karbon. Det meste av skogen i denne tilrådingen er edellauvskog og blandingskog med gran.

I denne verneplanen er verneverdiene for området særlig knyttet til rik edellauvskog, med to rødlistede naturtyper, som dekker det meste av arealet, samt rik blandingsskog i lavlandet. Naturtypene vil bidra til å fylle mangler i skogvernet, samtidig som området bidrar til å bevare trua og nær trua arter.

Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i verneforslaget er hentet fra:

- *Olberg, S. 2021. Naturverdier for lokalitet Hankne, Langangen, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2020. NaRIN faktaark. Biofokus.*
- *Artskart: <https://artskart.artsdatabanken.no/>*

De viktigste påvirkningsfaktorene på verneverdiene i området som foreslås vernet er ved ulike tiltak som hogst og ulike typer utbygging, derav vindkraft. Vern av det foreslåtte området skal gjennom bestemmelser om slike tiltak sikre arealer med viktige verne kvaliteter og bidra til dekning av viktige mangler i skogvernet. Området vil bidra til langsiktig og effektiv bevaring av truede naturtyper og levested for truede arter, og dermed redusere den samlede belastningen på arter som har risiko for å dø ut.

Verneforskriften åpner for at flere pågående aktiviteter kan videreføres. Tiltak som isolert sett vurderes å ha liten betydning for verneformålet, kan i sum og over tid medvirke til at verneverdiene forringes. For enkelte aktiviteter vil det derfor i tråd med prinsippene om samlet belastning være restriksjoner, slik at naturverdiene får en økt beskyttelse. Dette er også i tråd med prinsippene om miljøforsvarlige teknikker og lokalisering, samt miljøforringer betaler der hvor det ut fra hensynet til verneverdiene er fastsatt bestemmelser om bland annet ferdsel og infrastrukturtiltak. Ut fra dagens kunnskap om arter og naturtyper i området vil de aktivitetene som i henhold til verneforskriftene kan videreføres, med liten grad av sannsynlighet ha vesentlig negativ innvirkning på disse artene, naturtypene og landskapselementene. Vernebestemmelsene tillater likevel ikke vesentlige inngrep i områdene.

Statsforvalteren vurderer det slik at vernet med stor grad av sannsynlighet vil føre til en positiv utvikling for artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Statsforvalteren anser at kunnskapsgrunnlaget er i tråd med kravet i naturmangfoldloven § 8. Statsforvalteren har ut fra en føre-var-tilnærming i verneforslaget vektlagt muligheten for flere påvirkninger av samme slag, eller en kombinasjon av flere ulike påvirkningsfaktorer (samlet belastning). Det foreligger ellers etter Statsforvalterens oppfatning tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet, påvirkningsfaktorer og effekten av vernet. Føre-var-prinsippet tillegges derfor ikke ytterligere vekt i denne saken.

For nærmere beskrivelse av verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget, jf. naturmangfoldloven kapittel II, vises det til omtalen av området i kapittel 5.

Dersom området ikke vernes, vil det være andre sektorlover som regulerer arealbruken fremover og som skal ivareta hensynene til biologisk mangfold.

1.3 Andre interesser

Det går en sti og en traktorvei gjennom området og disse er tegnet inn på vernekartet.

1.4. Planstatus

Verneforslaget ligger innenfor område avsatt til LNFR (landbruks- natur- og friluftsområde) jf. kommuneplanens arealdel (2018-2030). I tillegg ligger deler av arealet innenfor hensynssone H550 og H560, i bestemmelsene for kommuneplanen henholdsvis som «H550 Hensyn landskap» og «H560 Bevaring naturmiljø».

2. SAKSBEHANDLING

2.1 Saksbehandlingsprosesser

Bakgrunn for forslaget er et tilbud fra private grunneierne i området, om frivillig vern av skog. Tilbudet kom inn 7. februar 2020 gjennom Norges Skogeierforbund. Det er gjort registreringer av naturverdiene i området i 2020 som dokumenterer verdier som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven.

Formell start på verneplanarbeidet for Hanakne ble meldt 29. oktober 2021, og verneforslaget ble sendt på høring 10. oktober 2023, jf. tabell under.

Navn	Tilbud	Oppstart	Høring
Hanakne	07.02.2020	29.10.2021	10.10.2023

2.2 Forholdet til utredningsinstruksen

Verneforslaget er utarbeidet i henhold til Utredningsinstruksen. I kapittel 1 og 2 begrunnes verneforslaget på overordnet nivå og sammenhengen mellom nasjonale og internasjonale mål om å ta vare på et utvalg av norsk natur belyses. Videre omtales kort hva som eventuelt skjer med verneverdiene hvis vernet ikke gjennomføres og hvilke virkemidler som eventuelt kan være relevante. I kapittel 4 vurderes samfunnsnyttene av verneforslaget på et overordnet nivå, sammen med økonomiske og administrative konsekvenser. I kapittel 5 omtales og vurderes generelle kommentarer og konkrete merknader til det enkelte området fra berørte parter, myndigheter og interessegrupper.

Gjennomføringen i henhold til rundskriv T-2/15 om saksbehandlingsregler ved områdevern etter naturmangfoldloven, forvaltningsloven og utredningsinstruksen har medført inkluderende prosesser som sikrer en vellykket gjennomføring.

Gjennom planprosessen er det foretatt en avveining mellom verneinteresser og andre bruker- og samfunnsinteresser. Verneforslaget er også i størst mulig grad tilpasset de ulike brukerinteressene i området. Kravene i naturmangfoldloven § 14 er derfor oppfylt.

Avveiningene har ikke medført endringer i vernebestemmelser eller avgrensning i verneforslaget. Området er for øvrig ikke avveid opp mot skogbruksinteresser, jf. retningslinjer i rapport M-2007-2021, da tilbudet er mottatt før 1. februar 2022.

2.3. Forvaltningsmyndighet

Forvaltningsmyndigheten fastsettes gjennom forskriften når områder vedtas vernet. Det har ikke kommet innspill fra Porsgrunn kommune i høringsprosessen.

3. VIKTIGE ENDRINGER UNDER BEHANDLINGEN AV VERNEPLANEN

3.1 Avgrensning

Det er ingen endring i avgrensning i vernekartet etter høring. Men en sti markert i vernekartet i den østre delen, er endret til traktorvei.

3.2 Verneforskriften

Det er lagt inn traktorvei i bestemmelse som omfatter ferdsel jf. § 5 b i verneforskriften etter høring. Endring er satt i kursiv. Bestemmelse for vedlikehold av traktorvei lå inne i forslaget til forskrift i høringen, jf. 4 e, så det er ivaretatt.

4. FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

4.1 Vurdering av samfunnsnytte og samfunnsøkonomiske konsekvenser

Området er i kommunes arealplan avsatt til landbruks-, natur-, og friluftsområder (LNFR- områder). Kartlegging av områdets naturverdi er gjennomført som del av verneplanprosessen og bruksinteresser kartlagt gjennom høring av verneforslaget og annen kontakt med berørte parter.

Vernet vil begrense de fremtidige mulighetene for bl.a. skogbruk, nedbygging og annen omdisponering fra natur til andre formål. Det er ellers i verneplanprosessen lagt vekt på å imøtekomme andre interesser gjennom avgrensning og forskriftutforming.

Statsforvalteren mener at verneforslaget slik det nå foreligger har små negative konsekvenser. Samlet sett vurderer Statsforvalteren det slik at de samfunnsøkonomiske konsekvenser av vernet vil være positivt på sikt. Forslaget vil sikre natur som har en positiv samfunnsnytte, selv om denne ikke kan verdsettes. Forslaget vil samtidig bidra til oppfyllelse av nasjonale og internasjonale forpliktelser om å ivareta naturmangfoldet. Verneforslagene vil også sikre viktige områder for friluftsliv.

4.2 Forvaltningsmessige og budsjettmessige konsekvenser

Plantet gran kommer inn i deler av lokaliteten. Det kan på et senere tidspunkt derfor være behov for utarbeidelse av skjøtselsplan for området for å hindre spredning av gran og påfølgende treslagsskifte inn i naturtypelokaliteten.

4.3 Avveining skogbruk – skogvern

Området omfattes ikke av retningslinjene for avveining jf. rapport M-2007- 2021 *Skogvern og konsekvenser for avvirkingen og skognæringens bidrag til det grønne skiftet*, da det er tilbudt av grunneier før 1. februar 2022.

5. Beskrivelse av området med merknader

Totalareal: 240 dekar

Skogareal: 240 dekar

Produktiv skog: 222 dekar

Formålet med forskriften er å ta vare på et område som representerer bestemte typer natur i form av alm-lindeskog, ravine-almeskog, lågurt-eikeskog, lågurt-hasselkratt, samt lavlandsblandingsskog i boreonemoral sone. Videre er formålet å bevare et område som inneholder død ved, gamle, grove og hule edelløvtrær, samt sjeldne og truede arter av insekter, karplanter, sopp og lav. Det er en målsetning å beholde verneverdiene i mest mulig verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Hanakne ligger i boreonemoral vegetasjonssone og svakt oseanisk vegetasjonsseksjon.

Det er et stort kjerneområde med rik edellauvskog som dekker mye av verneforslaget (og fortsetter langt utenfor undersøkelsesområdet) som er vurdert som svært viktig (A-verdi). Utformingen alm-lindeskog, med dominans av lind, dominerer lisiden, mens det rundt toppunktet er åpen eikeskog av noe varierende rikhet. Naturtypene forekommer i mosaikk med mindre arealer av rik blandingsskog i lavlandet med utformingen boreonemoral blandingsskog og små partier med rik edellauvskog med utformingen lågurt-hasselkratt.

Eik er det dominerende treslaget på kollen, og i mindre grad forekommer spisslønn og hassel, mens furu i hovedsak er begrenset til kollen. I skråningen dominerer i hovedsak lind, mens det også er innslag av spisslønn, alm og ask, og i partier forekommer gran. Osp, bjørk og rogn forekommer i

varierende grad, men er vanligst i nordre del, og barlind forekommer fåtallig og spredt rundt toppen. Lisiden i lokaliteten domineres av rike vegetasjonstyper av type lågurtskog i nedre deler, noe høyere forekommer bærlynglågurt. I de rike partiene opptrer arter som myske, vårerteknapp, blåveis, fingerstarr, kransmynte, bergmynte, hasselmoldmose, kalkraggmose og litt falkbregne og hvitrot. Nordre del av området har et betydelig høyere innslag av gran, som i stor grad er plantet inn eller spredd seg fra planteringer i nærheten. Vegetasjonen er fortsatt rik, med innslag av blåbærskog og bærlyngskog innimellom. Kollen domineres i hovedsak av svak bærlyng- og lynglågurtskog, mens i de helt øverste partiene forekommer fattige vegetasjonstyper. Alm-lindeskog omfattes av den rødlistede naturtypen frisk rik edelløvskog (NT) i henhold til gjeldende rødliste for naturtyper. Lågurteikeskog og lågurt-hasselkratt omfattes av den rødlistede naturtypen lågurt-edelløvskog (VU).

Lokaliteten domineres av eldre skog med noen partier med yngre skog. Både i lisidene og rundt toppen finnes halvgrove til grove eiketrær, hvorav noen er hule. En del død ved finnes i området (relativt stor variasjon), med en del forekomster av svært viktige elementer som grov dødved av eik og enkelte andre treslag. Dødvedkontinuiteten er relativt lav, men stedvis med kontinuitetsbærere med tilhørende artsmangfold. En god del av skogen er relativt ensaldret, og i partier er skogen noe ung, noe som tyder på at deler eller hele området tidligere har vært hogd og muligens vært brukt som beiteareal.

Artsmangfoldet i området er relativt rikt og variert som følge av rik vegetasjon, forekomst av gamle og til dels hule edelløvtrær og en del dødved av god kvalitet. 11 rødlistearter er kjent fra området, og potensialet for ytterligere arter er godt innenfor flere artsgrupper knyttet til død ved, gamle trær og rik mark. På gamle eiketrær er eikegreinkjuka *Haploporus tuberculosus* (NT), øyekrittllav *Phlyctis agelaea* (VU), liten praktkrinlav *Parmotrema perlatum* (NT), tyriglanslav *Protoparmelia oleagina* (NT), ruteskorpe *Xylobolus frustulatus* (NT) og svovelkjuka *Laetiporus sulphureus* med kjukeboreren *Cis fagi* (NT) påvist, og mange av eiketrærne har lungenever *Lobaria pulmonaria*. Begerfingersopp *Artomyces pyxidatus* og sinoberbille *Cucujus cinnaberinus* (NT) er påvist på osp. På gran nord i kjerneområdet er grankullskorpe *Camarops tubulina* (NT) og granrustkjuka *Phellinus ferrugineofuscus* påvist. Hasselkjuka *Dichomitus campestris* er sett på hassel *Corylus avellana*. Ask *Fraxinus excelsior* (VU) er relativt vanlig forekommende i verneforslaget, mens alm *Ulmus glabra* (VU) er lokal og barlind *Taxus baccata* (VU) finnes enkeltvis rundt toppunktet. Hvitrot *Laserpitium latifolium* (VU) og falkbregne *Polystichum aculeatum* forekommer i et rikt parti nordøst (nederst) i kjerneområdet. Videre viser rapporten til at lokaliteten trolig har høy verdi for spetter som følge av rikelige forekomster med død ved.

Området Hanakne oppnår høy mangeloppfyllelse på mangelnaturtyper grunnet relativt store arealer med rik edelløvskog av svært høy verdi. Hele området har rik vegetasjon og ligger i lavlandet, samt at det er en del biologisk gammel skog i området. Samlet oppnår derfor Hanakne under tvil også høy mangeloppfyllelse på generelle mangler, da området er på 240 dekar. Deler av skogen er ikke spesielt gammel og vil ved hjelp av naturlige prosesser utvikle seg til å bli enda mer verdifull når alderen på skogen øker. Samlet oppnår Hanakne høy mangeloppfyllelse.

Området vurderes samlet å være regionalt verdifullt, tilsvarende to stjerner (**). I nærhet til Hanakne ligger det tilrådde området Viersdalen, samt flere lokaliteter med bl.a. rik edelløvskog og rik blandingskog i lavlandet. Området vil sammen med disse danne grunnlag for et økologisk nettverk.

Inngrepsstatus og andre interesser:

Det går en sti og en traktovoi inn i området og disse er markert i vernekartet. Ellers er det ingen kjente tekniske inngrep.

Sammendrag av høringsuttalelsene:

Verneplanen ble sendt til de sentrale høringspartene og på høring til grunneiere, Porsgrunn kommune, Vestfold og Telemark fylkeskommune, Porsgrunn JFF, Fortidsminneforeningen avd. Telemark, Grenland Friluftsråd, Langangen Vel, Naturvernforbundet i Grenland, v/Torstein Fjeld, Porsgrunn friluftsliv- og miljøråd, v/Tormod Svartdal, Porsgrunn og omegn turistforening, Forum for natur og friluftsliv i Telemark, Naturvernforbundet i Telemark, NJFF Telemark, BirdLife Telemark, DNT, Telemark turistforening, Vestfold og Telemark orienteringskrets, Statens Vegvesen, Skagerak Energi, Skagerak Kraft, Lede, Telemark Bonde- og Småbrukarlag, v/Silje Hegg, Telemark Bondelag, Telemark Botaniske Forening, Telemark Sau og Geit, Arendals Vasdrags Brugseierforening, Telemark natur og ungdom, avd. Skien.

AVINOR AS, Bane NOR Arna, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Forsvarsbygg, Friluftsrådernes Landsforbund, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Kommunenes sentralforbund, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, Norges naturvernforbund, NHO Reiseliv, Norges Bondelag, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges Handikapforbund, Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite, Norges Jeger- og Fiskerforbund sentralt, Norges Luftsportsforbund, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk Friluftsliv, Norsk institutt for bioøkonomi, Norsk institutt for naturforskning (NINA), Norsk Organisasjon for terrengsykling, Norsk Orkideforening, BirdLife Norge, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, NSB, hovedadministrasjonen, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Ringve botaniske have, NTNU, Vitenskapsmuseet, SABIMA, Statens Kartverk, Statkraft SF, Statnett SF, Språkrådet, Universitetet i Oslo, Statens Vegvesen Vegdirektoratet og WWF-Norge.

Det har kommet inn 8 høringsuttalelser til verneforslaget:

Lede AS har gitt uttalelse den 19.10.23:

«Lede AS («Lede») viser til melding om høring av forslag til vernegrenser og forskrift for Hanakne og Viersdalen naturreservat i Porsgrunn kommune, datert 10.10.2023 og med referanse 2021/10342. Høringsfristen er satt til 10. desember 2023 og uttalelsen er dermed innen fristen.

1. Om høringen

Bakgrunnen for forslaget er tilbud fra grunneierne i de to områdene om frivillig vern av skog. Statsforvalteren i Vestfold og Telemark (SFVT) ønsker med høringen å få frem opplysninger om interesser som kan bli påvirket av det planlagte verneforslaget.

2. Elektriske anlegg i, og nær ved, de foreslåtte verneområdene

Lede har etter energiloven områdekonsesjon i Porsgrunn kommune. Dette innebærer at vi etablerer og drifter strømmettet i kommunen (høyspent og lavspent fordelingsnett). I tillegg har Lede anlegg som er etablert etter anleggskonsesjon innenfor kommunen.

I, og i nærheten av, verneområdene eier og drifter Lede flere elektriske anlegg, dette være høy og lavspent luftnett og lavspent kablet nett.

3. Hanakne

Lede har ikke i dag etablert nett innenfor den foreslåtte områdeavgrensingen for Hanakne verneområde, som vist til i Hanakne_A4S_okt2023 Kart Høring. Lede informerer likevel om at det er etablert en høyspent luftledning som går langs Markavegen, samt lavspent luftledning og kablet nett til bebyggelsen i nærheten av den foreslåtte områdeavgrensingen.

....».

BaneNor har gitt uttalelse den 19.10.23:

«Verneplanområdet berører ikke jernbanens interesser og vi har derfor ingen merknader».

NJFF Telemark har gitt uttalelse den 19.10.23:

«Så langt vi kan se, ivaretar forslaget til verneforskrift for begge naturreservatene i hovedsak NJFF Telemark sine interesser. Vi ønsker likevel å påpeke at ordet «storvilt» bør sløyfes i §4g/§4h «Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn for storviltjakt.», og at bestemmelsen heller kan lyde «Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn for jakt.». Det finnes flere jaktformer på småvilt også, der man kan ha god nytte av et jakttårn.

Utover dette har vi ingen innvendinger til verneplanen».

Direktoratet for mineralforvaltning har gitt uttalelse den 25.10.23:

«DMF hadde ikke merknader til melding om oppstart av verneplanarbeid for disse områdene i brev av 20.12.2021. Det har ikke kommet til nye registreringer av mineralske ressurser eller bergrettigheter i området siden vår uttalelse. DMF har derfor ingen merknader til høring av verneplan for opprettelse av naturreservatene Hanakne og Viersdalen i Porsgrunn kommune».

Statnett SF har gitt uttalelse den 1.11.23:

«Statnett eier, drifter og utvikler det norske transmisjonsnett – hovednettet i strømforsyningen. Transmisjonsnett består av ca. 160 transformatorstasjoner og ca. 11000 km kraftledninger over hele Norge, foruten ledninger og sjøkabler til utlandet. Statnett uttaler seg til verneplanene ved å være rettighetshaver inntil verneområdene som nå er foreslått opprettet.

I forbindelse med spenningsoppgradering til 420 kV mellom Bamble-Porsgrunn-Tønsberg vil Statnett vurdere en ledningstrase for ny ledning. Denne traseen vil gå mer direkte til Tønsberg via Sandefjord, og delvis via E18. Statnett tilstreber generelt å unngå naturreservater i våre prosjekter.

Statnett har anleggskonsesjon etter energiloven til å eie, drifte og vedlikeholde transmisjonsnettledningen, og har ervervet rettigheter til dette gjennom ekspropriasjonsskjønn og minnelige avtaler. I Statnetts rettigheter inngår også retten til å rydde skog, herunder nødvendig felling av trær i sideterreng utenfor ryddebeltet av hensyn til forsyningsikkerheten til ledningen».

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har gitt uttalelse den 7.12.23:

«NVE har sett gjennom meldingen for de foreslåtte verneområdene med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner m.m.

Hanakne og Viersdalen:

Mellom, og nord for de to foreslåtte verneområdene for er det nettanlegg driftet av Lede AS. NVE vil derfor be statsforvalter om å vurdere om det er behov for standardbestemmelser for nettanlegg. Det er også viktig at Lede som områdekonsesjonær får mulighet til å informere om fremtidige planer og prosjekter i området.

Vi ber statsforvalter å sende høringsdokumentet til Lede AS. Vi ber Lede AS om innspill om de trenger bestemmelser i verneforskriften i forbindelse med eksisterende eller fremtidige nettanlegg i dette området. Vi gjør Lede AS oppmerksomme på at bestemmelsene om oppgraderingen for nettanlegg som ligger nært, men utenfor verneområdet vil bli tatt inn i verneforskriften kun hvis konsesjonæren/netteieren ber om det. Vi ber Lede AS om å uttale om dette. Dette gjelder følgende bestemmelser:

• § 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene:

o Oppgradering eller fornyelse av eksisterende kraftledning for heving av spenningsnivået og økning av linetverrsnittet når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.

- §7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser:
 - o Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
 - o Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinje.

I forbindelse med høringen har Statnett orientert om at de vurderer en ny ledning i forbindelse med spenningsoppgradering til 420 kV mellom Bamble-Porsgrunn-Tønsberg. Statnett prøver å ta hensyn til naturreservater i sine prosjekter».

Forsvarsbygg har gitt uttalelse den 7.12.23:

«Forsvarsbygg gir hørings svar i denne typen saker med det utgangspunkt å ivareta Forsvarets arealbruksinteresser.

Vi registrerer at de generelle unntakene fra ferdelsbestemmelsene inkluderer hensynet til militær operativ virksomhet og avgang og landing med luftfartøy og anser at Forsvarets virksomhet er ivaretatt i det generelle unntaket.

Vi har ingen ytterligere merknader til verneforslaget».

Lede AS, Innspill til NVE sin uttalelse til høring av verneplan den 5.1.24:

«Lede AS («Lede») viser til brev fra NVE til SFVT, datert 07.12.2023 og med referanse 202315529-3, der NVE sender sin uttalelse på verneplan for opprettelse av naturreservatene Hanakne og Viersdalen i Porsgrunn kommune.

Lede informerer om at vi 10.10.2023 mottok høringsbrev, med tilhørende vedlegg, med SFVTreferanse 2021/10342. Lede besvarte dette høringsbrevet med våre uttalelser 18.10.2023, Lede-referanse 19/00136-100. Vår besvarelse er lagt ved som vedlegg 1.

1. Behov for standardbestemmelser for nettanlegg

I brevet datert, 07.12.2023, ber NVE om at statsforvalter vurdere om det er behov for standardbestemmelser for nettanlegg. Videre bes Lede om innspill til om vi trenger bestemmelser i forbindelse med eksisterende eller fremtidige nettanlegg i dette området. Dette gjelder da for følgende bestemmelser:

- §4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene:
 - o Oppgradering eller fornyelse av eksisterende kraftledning for heving av spenningsnivået og økning av linetverrsnittet når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.
- §7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser:
 - o Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under §4.
 - o Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinje.

Lede mener at det er behov for å inkludere de ovenfornevnte bestemmelsene i verneforskriften, da vi drifter nettanlegg som i dag krysser over det foreslåtte verneområdet ved Viersdalen (se figur 1 under). Dette nettanlegget består i dag av en lavspent luftlinje. Videre drifter vi lavt- og høyspent nett som ligger nært, men utenfor verneområdene (se uttalelser i vedlegg 1). Vi ber om at også disse inkluderes i verneforskriften.

Lede skal til enhver tid ha tilgang til eksisterende nett, dette for å gjennomføre hogst i ryddebeltet, sikringshogst, planlagte drift- og vedlikeholdsoppgaver, samt gjennomføre arbeider

på nettet ved uforutsette hendelser. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre disse oppgavene. Slikt arbeid må kunne gjennomføres uten at det må søkes dispensasjon fra vernebestemmelsene.

2. Fremtidige planer og prosjekter i, eller i nærheten av, verneområdet

2.1. Dobbelledning mellom Meen koblingsstasjon og Omslandsmyra T-avgrening:

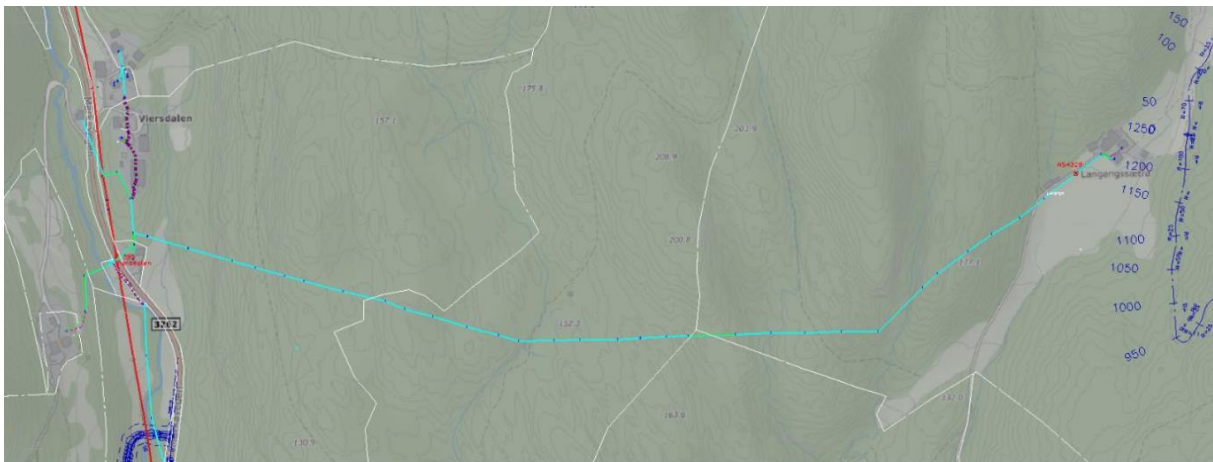
Lede fikk nylig fornyet anleggskonsesjonen med referansenummer 201403931-67, som blant annet omtalte etableringen av en dobbeltledning mellom Meen koblingsstasjon og Omslandsmyra T-avgrening (enkeltledning i dag). I den oppdaterte konsesjonen, med referansenummer 201403931-88, ble det besluttet å ikke inkludere denne dobbeltledningen og heller trekke konsesjonen for denne (beholde enkeltledning).

Lede presiserer, som også ble presisert under saksbehandlingen i konsesjonssaken, at en ledning nummer to fra Meen til Omslandsmyra fremdeles er aktuelt i fremtiden, men det er uklart når dette evt. ville bli aktuelt. Den eventuelle nye ledningen vil bli liggende i nærheten av dagens trase for Meen – Omslandsmyra og dermed også utenfor verneområdene for Hanakne og Viersdalen.

2.2. Andre fremtidige planer og prosjekter i, eller i nærheten av, verneområdet:

Lede har per dags dato ingen fremtidige planer eller prosjekter om nyetablering av nett i, eller i nærheten av, verneområdene. Hva som i fremtiden vil skje med nettet i nærheten av verneområdene, slik som langs med Markavegen, er vanskelig å forskuttere, men Lede har som mål å ta hensyn til verneområder i sine prosjekter.

Utover de planer som Statnett SF har bemerket, har ikke Lede kjennskap til andre eksterne prosjekter i området.

Figur 1. Eksisterende lavspent luftlinje fra Viersdalen til Langangssætra, turkis.

Vennligst ta kontakt dersom det skulle være noen spørsmål eller uklarheter».

Statsforvalterens kommentarer:

NJFF Telemark ønsker en endring i ordlyden i to bestemmelser under § 4 til å gjelde vilt og ikke kun storvilt, i forslaget til verneforskrift. Nevnte bestemmelser følger mal utarbeidet av Miljødirektoratet, og en eventuell endring i ordlyden bør derfor vurderes av Miljødirektoratet. Vi ber derfor direktoratet om å vurdere innspillet.

Uttalelser fra Lede AS angående kraftlinjer omfatter ikke Hanakne, siden det ikke er etablert nett innenfor eller inntil dette området. Det er derfor ikke behov for å ta inn standardbestemmelser for kraftledninger i verneforskriften.

Øvrige uttalelser til høringen tas til etterretning.

Statsforvalterens tilråding:

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endring av verneforskrift og vernekart som beskrevet.

Vedlegg:

Vedlegg 1. Forslag til vernekart for Hanakne i Porsgrunn kommune

Vedlegg 2. Verneforskrift

Vedlegg 3. Høringsuttalelser samlet

Gammel lindeskog med innslag av noe gammel eik på blokkmark

Foto: Stefan Olberg